

August Horislav Škultéty

Spisovateľ, etnograf, podnecovateľ slovenskej literatúry a vzdelanosti

- nar.: 8. august 1819, Veľký Krtíš – zomrel 21. máj 1892 Kraskov
- študoval na gymnáziu na evanjelickom lýceu v Banskej Štiavnici a neskôr v Kežmarku
- patril medzi najlepších študentov teológie, histórie, prírodných vied a filológie na evanjelickom lýceu v Bratislave
- pracoval v Ústave reči a literatúry československej. Tu si výrazne rozšíril svoje vedomosti o literatúre, poetike a začal písať aj prvé verše
- bol žiakom Ľudovíta Štúra

Bol jedným z účastníkov vychádzky štúrovcov na Devín 24. 4. 1836, kde sa podrobil „národnému krstu“. Na pamätnom výlete na Devín si dal meno Horislav a zaviazal sa zasvätiť svoj život buditeľskej, osvetovej a kultúrnej práci.

Už v študentských časoch vystupoval rozhodne na obranu slovenského národa i jazyka a patril medzi najaktívnejších členov Spoločnosti česko-slovenskej. Vynikal nielen výrečnosťou, ktorá mu medzi spolužiakmi vyniesla prezývku "slovenský Cicero", ale rovnako bol aj talentovaným básnikom. Ľudovít Štúr rozpoznal jeho básnický talent a povzbudzoval ho v tvorbe:

"Radil bych Tobě, abys se zvláště básnictví oddal a ne na vzorech řeckých a římských své básně stavěl, ale je z národního našeho života vyvedl."

Po skončení štúdií sa snažil slovenský národ podporovať duchovne, hmotne i mravne. Počas pôsobenia v Tisovci patril k zakladateľom cirkevnej knižnice a čítárne. Nechýbal 11.mája 1848 na stretnutí v Liptovskom Mikuláši, ktorého výsledkom boli Žiadosti slovenského národa.

V rokoch 1850 – 1852 pracoval na vydaní Slovenských povestí. Za svoje pôsobenie za národné záujmy bol v Dlhej Vsi zatknutý a vyšetrovaný štatutárnym súdom v Plešivci.

Mal významný podiel aj na rozvoji školstva a podieľal sa na založení Prvého slovenského gymnázia v Revúcej, ktoré dňa 16.9.1862 otvoril. Pôsobil v ňom ako profesor slovenského jazyka, dejepisu a náboženstva.

"Preto bolo treba založiť toto slovensko-evanjelické gymnázium, aby sa tu mládež prostriedkom reči slovenskej vzdelávala a pripravovala sa k životu tak, že by v cirkvi evanjelickej a v slovenskom národe v stave bola rozširovať osvetu a vzdelanosť, ktorá nám doteraz chybela a chybí,"

V roku 1846 Škultéty vydal prvý detský časopis „Zornička“, ktorý sa vydáva až dodnes. Veľký úspech mali aj zbierky veršov určené deťom a mládeži pod názvom Rečňovanky, ktoré vyšli v rokoch 1850-55. Súbežne pracoval aj na ďalšom veľkolepom diele.

Spoločne s Pavlom Dobšinským zozbierali a vydali poklady ľudovej slovesnosti pod názvom Slovenské povesti (1858-1860).

Veľkokrtíšsky národný buditeľ August Horislav Škultéty zomrel vo veku 72 rokov v obci Kraskovo, kde pôsobil ako farár, 21. mája 1892 v náručí svojej dcéry Ľudmily. Ako prejav úcty svojmu najväčšiemu rodákovi bolo 27. februára 1992 jeho menom pomenované námestie v centre Veľkého Krtíša.

